

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Преплата се шаље „Уредништву Полицијског Гласника“ или дотичним окружним и среским властима, или на пошти. Цена је листу: чиновницима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште, годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукониси не враћају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. зак. о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење истог Савета од 27. априла ове године Бр. 3562, које гласи:

„да се Никола М. Вукотић, бив. пешадијски поручник у црногорској стајаћој војсци, родом из Чева, у Црној Гори, и поданик исте државе, по молби својој прими у српско поданство, изузетно од §. 44. грађ. закона, пошто је поднео уредан отпуст из дојакошњег поданства“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 3 маја 1904 год., у Београду.

РАСПИСИ

Свима окружним начелствима и Управи града Београда

Тачком 5. члана 9. закона о уступању Рибарске Бање Врачарској Штедионици у експлоатацију предвиђено је: „да сиротињи по уверењу окружне (према данашњој административној подели), или централне санитарске управе даје бесплатно купање“.

Да се не би сиротни посетиоци Рибарске Бање излагали разним непријатностима са уверењима које није оверила окружна или централна санитарска управа, препоручујем начелству — управи, да објави свима општинским судовима у своме подручју, да ће Рибарска Бања давати бесплатно купање само оним сиротним посетиоцима, који јој поднесу уверење окружне или централне санитарске управе да им треба дати бесплатно купање.

СБр. 3768.

28. априла 1904. год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Стој. М. Протић с. р.

Свима окружним начелствима и Управи града Београда

На основу првог одељка чл. 11. закона о трошковима управних власти, а спора-

зумно са г. Министром финансија, Министар унутрашњих дела објављује: да су тачка ж. код члана 4. и други одељак члана 5. правила за извршење тога закона, која су прописана 28. априла 1902. год. ПБр. 9529, укинута.

Ово важи од данас.

Препоручује се начелству, да о овоме извести све полицијске и општинске власти у округу и позове их, да се у свему осталоме тачно придржавају прописаних правила.

ПБр. 5884.

23. фебруара 1904 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Стој. М. Протић с. р.

Свима окружним начелствима

Скрећем пажњу Начелству на рад „Друштва за чување народног здравља“ које има и врло тежак и врло важан задатак, да помогне примером, писаном и живом речју, да се здравствене прилике народа нашега поправе.

Ни у најпросвећенијим земљама не може сама држава да учини довољно за успешно неговање народног здравља ако је на том послу снажно не потпомогне заједничка сарадња свих грађана њезиних. Таквим радом учиниће се врло много, а нарочито да поједине прописе и наредбе санитарске прихвата и вољно врши цело становништво наше Отаџбине.

Чиновници полицијски, који су у непрестаном додиру са народом, могу да буду драгоцени помоћници „Друштву за чување народног здравља“, ако су прожети идејом да њихова дужност није само вршење власти, него и непрестано поучавање и обавештавање народа, чије потребе, патње и невоље, они могу најбоље да учо.

Препоручујем Начелству да се својски заузме за ширење идеја „Друштва за чување народног здравља“. Највише треба утицати преко озбиљних и честитих људи да се оснивају месне сеоске дружине. — Сви срески чиновници треба да настану да саветима и обавештењима предоче велику корист њихову, и ја с правом оче-

кујем да ће се они показати и марљиви и вредни.

Начелство ће извештавати непосредно Главни Одбор Друштва, чим се која дружина где оснује и увек јавити име службеника чијом је заузимљивошћу она основана.

За све потребне упуте, статуте и програме рада треба се обратити непосредно Главном Одбору Друштва за чување народног здравља у Београду.

СБр. 4846.

8. маја 1904 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Стој. М. Протић с. р.

Кад се судском одлуком ништи јавна продаја, не треба увек осуђивати извршиоца продаје на плаћање парничних трошкова и накнаду положене таксе, и кад овај није крив.

пише Свет. Јањић

По §. 508. грађ. суд. поступка „При решавању тужбе због неуредне продаје, суд ће криву страну осудити и на плаћање судских такса.“

Првостепени судови махом осуђују извршиоце на плаћање парничних трошкова и накнаду плаћене таксе, кад поништавају јавну продају, не гледећи да ли је извршилац крив, што је продаја оглашена за неуредну, или је ту крив ко други?

Као што исписани закони пропис наређује, суд треба криву страну да осуди на плаћање трошкова и таксе, то онда судови греше, кад за криву страну сматрају увек извршиоца, па био овај у ствари крив или не.

Но до некле су криви и извршиоци јавних продаја — полицијски чиновници, презници и чиновници Управе Фондова — што се не бране или не позивају у заштиту на оне, који су у ствари криви за неуредност продаје; — §. 67. грађ. суд. пост. — јер кад у закону стоји: „суд ће криву страну осудити“ а у питању су само тужилац и тужени, као извршилац продаје,

онда су само они — тужилац и тужени — *парничне стране* и само једног од њих двоје може суд да осуди на плаћање; с тога није увек кривица до суда, већ како напред казах има кривице и до извршиоца продаје.

Поред других примера изнећу један, у коме су била само два парничара: тужилац и тужени, па је суд осудио извршиоца продаје — туженог — на плаћање, и ако је баш сам тужилац крив за ту неуредност.

Да не би овога било, и да би се мање грешило, па према овоме да не би одговорали они, који нису криви, руководило ме је да исписујем ове редове.

Ево тих спорова који су расправљени у Касационом Суду.

Димитрије К. тужио је Ђорђа К. сред писара и тражио је, да се поништи јавна продаја, коју је тужени извршио, поред осталог и зато:

а, што су се лицитанти договарали; б, што суд није известио полицијску власт да на продатом имању постоји интабулација Управе Фондова, и што овој — Управи — није о томе јављено.

Трећи основ не исписујем, јер није од утицаја, а и суд је узео да не стоји.

Првостепени суд поништио је продају и осудио извршиоца да плати тужиоцу 10 динара положене таксе.

Ево разлога за овако решење.

„Поднетим уверењем овога суда № 12138/02 утврђено је, да на продатој кући стоји интабулација штедионице окр. в... под И№ 477 а што суд није о постојању истог известио и полицијску власт, то је у томе, што је извршина власт питала о постојању терета на имању Димитрија К а не и на имању под именом Димитрија С. као што се дужник звао и под једним и под другим презименом.

Према овоме приликом продаје није означено, да постоји на продатом имању и терет И№ 477 од 1890 што је противно § 477 грађ. судс. поступка.

Испитом сведока М. Ф. и М. Л. утврђено је. да су се лицитанти: Т. Р. Т. П. Д. Ж и М. С. договарали, да не лицитирају док Аврам С, не оде, који је ради лицитације дошао, како не би цену куповну повисио, што је и учинио — § 213 грађ. судс. пост. —

Ну, по жалби туженога, Касациони суд у свом III одељењу, поништио је решење првост. суда 26 августа 1903 № 5459 са ових разлога.

„По тачци 2 § 501 грађ. судс. поступка „јавна продаја неуредна је: при којој су надметачи били у договору, да се само за једнога надмећу тако, да правога надметања није ни било.“

По § 502 истог поступка: „који је неуредном продајом оштећен, може онога, који је узрок те неуредности за петнаест дана тужити надлежном суду, рачунајући од дана продаје.“

Кад све ово и овако стоји, онда је првостепени суд погрешно, што је поништио продају и из узрока под 3. својих побуда, пре но што је дао разлога: из

чега изводи одговорност туженога за неуредност ове продаје, и што су се надметачи договарали, код јасног прописа § 505. грађ. судск. поступка, зато Касациони суд ништи горње решење и позива га, да по овим примедбама и закону поступи, којом приликом нека да разлога и о томе: из чега изводи кривицу туженога, што се тужилац зове и Качаревић и Стојановић, када га осуђује и на накнаду плаћања судских такса тужиоцу — § 508. грађ. поступка —.“

Као што исписах, са ових разлога поништио је Касациони суд решење в-ског прв. суда, што је ништећи продају из разлога што су се надметачи договарали; и што је дужник имао два презимена, па је полиц. власт питала суд за терете само под једним презименом и добила одговор да нема терета; док је било терета под именом и презименом „Димитрија С-вића“. — осудио извршиоца на накнаду плаћене таксе; а као што се види, до њега није било кривице, већ до тужиоца, који је имао два презимена, па се под оба није увек представљао власти, и што се надметачи договарали.

Други пример показује, да је извршилац осуђен на плаћање *парничних трошкова* и накнаду положене таксе, што је по казивању мужа и пуномоћника тужитељке на протоколу, да је имање његово — мужа и пуномоћника — док је продато имање било тужитељкино.

Ево тога примера.

По тужби Катарине жене Петра Б, противу Душана Г. порезника, за поништај продаје, првост. суд поништио је продају и осудио туженога на плаћање парничних трошкова и накнаду положене таксе.

Но по жалби туженога, Касациони суд у свом III одељењу 22 августа 1903 г. под № 5307 поништио је првостепено решење са ових разлога:

„Првостепени суд погрешно је, што је решењем својим № 21373 осудио туженог Душана на плаћање таксе и парничних трошкова, кад се из протокола саслушања пуномоћника тужитељке Катарине од 18 децембра 1901. год. № 21102 код пореског одељења пож..... види, да је пореско одељење узело у попис продато имање, као својину Петрову, на основу његове изјаве, те према томе нема никакве кривице до туженог, да би морао да одговара за трошкове — § 508 грађ. поступка —.“

Трећи пример показује, да је првостепени суд осудио извршиоца на накнаду положене таксе и трошкова, са неуредности пописа, а попис је извршен од стране општинског суда.

Тај пример гласи.

Продају имања масе умр. Крете Р. извршио је средски писар Драгољуб К. на основу пописа, који је извршио општ. суд.

У попису није казано, да на земљи у „врсовцу“ има и виноград од 5000 чокота, и за то стараоци масени затраже поништај продаје.

Првостепени суд задовољио је тужилачку страну, и осудио извршиоца на накнаду положене таксе и трошкове, но Ка-

сациони суд поништи 22 августа 1903. год. № 5324 првостепено решење на жалбу туженога из ових разлога:

„Кад су по § 466 грађ. пост. и његовој допуни, овлашћени и општински судови, да врше попис имања; и кад се из списка пописа (прилог акту № 16811/02) види, да је попис имања извршио општ. суд, онда је првост. суд погрешно, што је осудио туженог на плаћање трошкова и таксе, кад до њега нема никакве кривице, да би у смислу § 508 грађ. поступ. био одговоран за ово; јер што у огласу није тачно описато имање (није казано да на шумарици у „врсовцу“ има и њива и винограда) може бити кривице само до извршиоца пописа, а не и до извршиоца продаје. Па пошто се оглас пише на основу пописа, а попис је, како је напред наведено вршио општински су, а не тужени, то је требао суд да даде разлога, са којих налази, да је за неуредност ове продаје крив тужени, кад га је осудио на накнаду положене таксе и плаћање трошка тужиоцу.“

Имам још много оваквих примера, између којих укратко да наведем и онај, по коме је касац. суд узео исто гледиште и у одлуци № 11085/20 од 17. I. 1903. у коме је спору првост. суд осудио извршиоца продаје на плаћање трошкова и таксе а попис је вршио општински суд, па је доказано, да продато имање није онога кога је општ. суд за господара означио, већ другог. Али доста су ова три исписана примера.

Питање је шта је требало радити и како, у првом примеру?

Ево шта.

Најправилнији је пут, да тужилац — оштећени — тужи онога који је и узрок тој неуредности а тако се и у § 503 грађ. суд. пост: вели.

Но како то не бива и како тужилац није тужио и надметаче, који су били у договору — тач. 2 § 501 грађ. пост. — што је и доказано, а који су и криви за неуредну продају то није требало осуђивати извршиоца на плаћање таксе, а како нема парничне стране у овом спору, која је крива, јер тужилац не тужи и надметаче, нити се тужени зове на њих у заштиту, ту би тужилац имао сам да сноси плаћену таксу.

И односно презимена крив је тужилац кад би само то био основ за поништај продаје, па би и тада требао да сноси таксу он сам — тужилац —.

Првостепени суд као што смо видели није осудио туженога и на плаћање парничних трошкова по првом примеру, ма да је тужилац и то тражио.

Погрешка је до суда, што и о овоме није ништа казао, да ли му трошак досуђују или не према § 305 тач. 9. грађ. поступка. Касациони суд није могао да додирује ово питање, што није било жалбе тужиоца, и што је већ нашао, да треба ништити решење из разлога наведених у примедбама.

У другом примеру извршилац је радио на основу казивања мужа и пуномоћника, што значи да је радио на основу казивања саме тужитељке, па је она и имала да сноси трошкове и таксу.

И у трећем примеру тако је требало урадити, јер тужилачка страна не тужи извршиоца пописа, нити се тужени на њ позива у заштиту.

Кад се тражи поништај јавне продаје због тога, што тужилачка страна вели, да је продато имање њена својина, а попис је вршио општински суд, — онда извршилац продаје треба да се позове у заштиту на онога часника општинског суда, који је вршио попис, те нека он брани свој рад и ако буде крив нека одговара за парничне трошкове и таксу.

Но, ако тужилац замера јавној продаји што дан пописа није исписан словима, или што је мрљан — § 466 одељак VII или што границе имања нису означене суседним имањем по имену њиховом и њихових сопственика итд., — § 477 — ту неће моћи са успехом да позива у заштиту извршиоца пописа, јер је он — извршилац продаје — био дужан, кад је добио попис од општ. суда, исти да размотри и види, да ли је правилно извршен или не.

ЕКОНОМСКИ УЗРОЦИ КРИМИНАЛИТЕТА

историјско-критичка студија о криминалној етијологији.

по
Јозефу ван-Хану

(НАСТАВАК)

Француска школа

Тек што се појавила теорија о *урођеном злочинцу*, а већ је била оспорена теоријом *друштвене средине*. Присталице ове последње теорије припадају такође великој фамилији позитивиста, а њен оснивач био је славни лијонски професор Александар Лагасањ.

За време првих година постанка криминолошке школе, година борбе и истраживање основних принципа система нових идеја, две групе противника: Италијани и Французи огорчено су се борили на новом научном терену. Тек за време наших дана увидело се, да исход ове борбе не може имати великог утицаја на примену нових идеја у пракси, те се стога, сасвим мудро, скинуло с дневног реда главно теоријско питање: *„шта је злочин?“*, да би се само припремило што шири терен измене, на коме би сарадништво присталица обе теорије постало могућно и корисно. Али, да ли је било оправдано, да се на овај начин, преда забораву питање о антагонизму између две врсте фактора: унутрашњих и спољашњих, као питање које је потекло услед неспоразума?

Изјављујемо одмах да ми тако не мислимо, јер овај антагонизам има много дубљег корена но што на први поглед изгледа. Не налазили се у њему трагова о једној старој дискусији која се, у различитим формама, појављује кроз сву историју философије, било као засебно и стручно питање, било, опет, као помоћна и корелативна дискусија уз остала важна питања? Ми смо поменули питање о урођености добра и зла, о урођености карактера, личности, једном речи о теорији истицаној и оспораваној још у доба индијанске кул-

туре. Прелистати историју овог озбиљног проблема, значило би изићи из оквира постављеног задатка. Стога ће довољно бити ако напоменемо, да се противне теорије италијанске и француске школе појављују као један одсев, продужење, или тачније рећи као модерно обнављање старих антитеза, које су овога пута примењене на позитивну науку криминалне активности. Ако би се спустили још дубље у унутрашњу анализу идеја обеју школа, нашли би, без великих тешкоћа, везу између њихове борбе и велике борбе између сензуалитета и идеализма која доминира у целој историји философије, и која је знатно припомогла образовању великих система, почев од *Симкиа* и ди *Китила* с једне, а *Нија* с друге стране, па до сувремених философских система.

Говорећи о италијанској школи, ми смо напоменули да се клица историје о *урођеном злочинцу* налази у теорији *урођености добра и зла* коју су истицали стари философи.

Бојимо се да не будемо сувише дрски, ако у природној генези злочина, онаквог каквог нам описују Лагасањ и Мануврије, гледам слику Аристотелове *или писане табле*, на коју се гомилају спољни утици у толикој мери да је најзад претварају у *таблу криминалну*, али нам је, у сваком случају, лако изпаћи метафизичку жицу која привезује француску криминалну школу *Локу*, а делом и *Бакону*. То је дело Локова, чије су еволуционистичке идеје допринеле увелико социјалном схватању преступа у криминологији. У својој расправи *„Васпитање деце“* он увелико развија теорију по којој све зависи од васпитања у најширем смислу ове речи, што ће, опет, рећи од *околне средине*. Идеје ове још су опширније разрађене у *Хелвецијевом* делу: *„О човеку, његовим особинама и његовом васпитању“*

— И дух, и врлине, и геније нису ништа друго до продукти васпитања. — Људи се рађају сви једнаки, али доцније, услед васпитања, постају неједнаки.

Исто овако и барон Холбах подржава потпуну природну једнакост свију људи, приписујући неједнакости у особинама утицај спољних прилика. У своме *„Систему Природе“* (Лондон 1770) он, на једном месту, вели ово:

— *„Срце човечије није ништа друго до једна њива која је подједнако способна да производи и трње и корисна жита, и отров и пријатне плодове, а све према семени која је у њега (срце) посејала култура. То су наши очеви и наше васпитање који нас чине добрим или рђавим, мудрим или неразумним, озбиљним или површним, вредним или леним.“*

Русо, на супрот, не допушта природну једнакост људи.

— Изузев саставе тела, који је једнак само по фелама, сваки са рођењем доноси на свет, вели он, нарочито темперамент, од кога зависи његов геније и његов карактер. Али, то је у *Новој Хелојзи*, у којој је најјасније истакнута његова основна мисао: *„Сви карактери сами по себи добри су и здрави. У природи нема никакве заблуде. Сви пороци, који се приписују*

природи, само су последице рђавих облика. Нема зликовца чије склоности, под утицајем облагорођавања не би произвеле највеће врлине. Сваки човек има своје одређено место у природном реду; реч је о томе да се ово место нађе, т. ј, да се ред не поремети.“

Философи XVIII-ог века тражили су лек у законодавству. Законодавство за друштво јесте, по њима, оно исто што и васпитање за личност. У свом делу *„О Духу“ Хелвеције* вели:

— Пороци једног народа, ако смем да кажем, увек су сакривени у основи његовог законодавства. Реформа обичаја, може се, дакле извршити једино помоћу реформе закона.

— Ако су закони добри и обичаји су добри, и противно, вели *Додеро* у својим делима из 1829 год.

Са *Годвином* и *Овеном*, еволуција постаје живља. Интелектуалне особине увек су предмет Годвинових опсервација, којима покушава да обори урођену теорију помоћу теорије о друштвеној средини.

Роберт Овен не занима се много интелектуалним особинама. Ако, понегде, о њима и говори, то је само с тога да би што потпуније доказао утицај друштвене средине на образовање карактера, врлине, части, порока, инфамије и злочина.

Лагасањ је у почетку био један од првих који је пришао *Ломброзу*, али га је доцније напустио и истакао своју теорију о *друштвеној средини*. *Злочинац* се не рађа *злочинцем*; он је *продукат средине* у којој живи.

Исто као и *Ломброзо*, и *Лагасањ* је убрзо стекао велики број приврженика и основао школу, познату под именом *лијонске, француске, или социјолошке*. Његови главни приврженици ови су: *Кохер, Бурне, Кугањ, Вихер, Ро, Раву, Масене, Мартин* и остали.

У Паризу идеје *Лагасањове* нађоше енергичне браниоце у личностима славних професора *Бруардела* и *Мануврија*.

Међу своје присталице француска школа броји још и *Д-р Кора* чија се мишљења не слажу увек са мишљењем оснивача, као и оригиналног *Габријела Гарда* који заузима прво место међу француским криминалистима.

Школа има за орган *„Архив за криминалну антропологију“* (Archivée d'anthropologie criminelle), чији бијолошки део уређује оснивач *Лагасањ*, а социјолошки *Гард*.

Идеје лијонске школе, брзо су се рашириле и ван територије Француске. Још на првом конгресу у Риму изложио их је сам *Лагасањ*, али пошто тада Италијани беху у већини, и у жеку славе, то им није било тешко да одрже победу у корист своје — *Ломброзове* школе.

На 4 год. после овога, за које су се време представници француске школе енергично припремили за борбу, теорија о урођеном злочинцу биле је срушена на конгресу у Паризу. То је искључиво било дело *Мануврија, Бруардела* и *Лагасања*. Први конгрес у Риму свршио се, као што помену смо, триумфално за *Ломброза*

и његову школу. »Урођени злочинац факт је дефинитивно свршен у науци, и с тога је даља дискусија о њему бесмислена, одговарао је тада Фијорети Лагасању уз опште одобравање целог конгреса.

Противно овоме, на конгресу у Паризу говор Мануеријев збунио је и самог Ломброза, и нагнао га на меланхолично признање: да Капитол није далеко од тарпејске стене.

Приписујући највећи део криминалитета утицају друштвене средине, француска школа самим тим занима се увелико и економским узроцима криминалитета.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

САХАЛИН

од В. М. Дорошевича

Преводи Љ. В. свршени правник

(НАСТАВАК)

15

Сажитељна¹⁾

Како чудновата слика! Када и где се може у целој Русији видети што слично?

— Помози Бог, стриче!

— Покорно благодарим ваше високоблагородије! Ти би требало да устанеш, — видиш, господин иде! — говори мужик, рзвлачећи тек испечени хлеб из пећи, жени која се разбадила и лежи без бриге на кревету.

Жена мрзоволно поче се дизати.

— Ништа, ништа! Лези ти. Болесна ти домаћица?

— Одкуд болесна? — незадовољно гунђа жена, понова узимајући стару позу. Слава ти, Господе!

— Па што лежиш онда? — Ружно изгледа. Мужик, а овамо се женским послом бави: меси.

— Шта му фали! Не ће му ваљда руке отпасти. Његове су — није их скупо платио. Нека га, нека се помучи мало!

— Али срамота је! Зашто ти не би устала и то површила?

— Махните је, ваше високоблагородије! Жена! — неким извињавајућим тоном говори мужик, на коме се јасно виђаше да је веома постиђен.

— Много ме се тиче! Кући сам радила. — те ћу овде.

Чудна ми чуда! Ако уме нека удешава. Неће ли, молити га нећу. Ето, мене сам надзорник зове себи за сажитељку. А ових и оваквих има доста.

Била је из костромског краја, акценат је падао необично јако на »о,« говори са неком дрскошћу, с неким изазивањем.

— Но, но! Та немој ти баш толико! Сувише си се распричала! — страшљиво, тек колико обичаја ради, кара је насељеник. — Могла би ућутати!

— Хоћу и говорим. А ако ти се не допада, — ја сам готова сад одмах, и са великим задовољством. Само узмем мараму

— и одох. Много има таквих голанфера! А ти после тражи другу — ћутљивицу.

— Пђуј! Угурсуз — жена — стидљиво се смеши мужик — прави угурсуз.

— А, угурсуз, добро, онда ће тај угурсуз и отићи.

— Та шта ти је. Зар се не сме ни реч рећи. Но ти!

— Ти си запрегао, па и не нукај! Нисам ја твоје кљусе, ни ти мој кочијаш.

— Пђуј ти!

— Не пђуј. Распљуваћеш се. Чекај видећу те, како ћеш пљувати, кад одем к надзорнику да живим...

— Када си ти дошла? — обратих се њој да би прекинуо ту дивљу, ружну и одвратну сцену.

— Деведесет пете.

— А због чега си доведена.

— Због чега доведена? А због чега жене доводе? Због мужа.

— Шта, и одмах си томе мужику за сажитељку одређена?

— Зашто одмах! Већ трећи. Троицу сам до сада променила.

— Што то, рђави били, шта ли? Нису ти се допадали?

— Зацело, да су били добри, не бих их остављала. Значи рђави су били чим сам их оставила. Има њихових другова, босоноговића, колико желиш. — Не допада ти се. Одмах к управнику насеља: нећу више да живим с тим, одредите к другоме.

— А ако не одреде? Ако отерају у затвор?

— Не ће да отерају. Не бојте се! Наших друга нема овде баш много њих, душегуби једни, сваке године чопорима драгона, а нас мало. Сваки са задовољством...

Било је просто несносно слушати то дрско циничко преклапање, та ругања једне поднадуле од сна и лењости жентурине.

— Размазио си ти твоју жену! — рекох, излазећи из колибе, насељенику који ме испраћаше.

— Све су оне овде такве, ваше високоблагородије, — истим стидљивим тоном извињаваше се он.

— Мене мазити не може нико! Сама сам се размазила! — чујаше се из собе.

Ја дадох насељенику рубљу.

— Најпокорније благодарим вашој милости! — необично радосним гласом проговори.

— Стани! Кажу, али право, за шта ћеш ту рубљу да утрошиш? Пропићеш или ћеш њој што купити?

Мужик је једну минуту стао у недоумици.

— Ако хоћете по души? — засмеја се он, право, онда истину да докажем, пола ћу попити, а пола њој, гадури, поклон купити.

После два три дана ја сам пролазио истим крајем.

Одједаред чујем — очајан крик.

Мајко моја, уби! — Смилујте се, уби ме разбојник! Ој, ој, ој! Живота немам сву ме пребио! Заклаће ме! — цичао је женски глас уши да проглуши.

Суседи су мрзоволно излазили из колибе, погледали »ко се дере?« — одмахивали руком и понова се враћали у колибу.

— Почело се опет!

Запомагала је, седећи на кревету, опет та, — поднадула од лењости и сна баба.

Крај ње стајао је мужик, и видело се умиравао је.

Грешни човек: ја сам испочетка држао да је он изгубио стрпљење и мало »поучио« своју сажитељку.

Но пришавши ближе, ја сам видео да се ту десило нешто са свим другом.

Жена је седела, истина с рашчупаном косом, но дерала се некако необично мирно, и трљала шакама необично равнодушно потпуно суве очи.

Видевши мене она заћута, устаде и оде у собу.

— Ах, ти! Угурсуз жено! Збуњено је мрмљао мужик.

— Шта, »поучио« си је, шта ли? Био?

— Како! — с очајањем проговори он Прстом је нисам такао! Ко ће дирати ђавола! Но све због ципеле. Дај и донеси јој ципеле. »Иначе, — вели — к надзорнику одох да с њим живим!« Пђуј! Дере се тако да се и на улици чује, како би сви знали, токорсем да је ја злостављам, и да би могли управнику насеља посведочити. А одкуда ћу јој ја набавити ципеле, гадура?

Ето вам тип обичне сахалинске породице.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

УДОВИЦА

ПРИПОВЕТКА ИЗ ГРАДСКОГ ЖИВОТА

(СВРШЕТАК)

9

Док се све ово одиграло у начелству, дотле је и старац продао претен, те сам тако била у положају да платим кочијаша и одржим себе и њих неколико дана.

Истина, вредност прстена била је замашна, а ја сам добила тек петину његове вредности, али опет сам била задовољна, кад бар првих дана имам чиме да се крећем.

Пошто сам старца и бабу снабдела средствима за ручак, ја сам следовала позиву начелниковом и отишла његовој кући.

Његова жена, скоро педесетих година, заједно са одраслом ћерчицом, дочекала ме је скоро матерински.

Од ње сам ближе сазнала, да је она сестра мојој покојној мајци од рођене тетке; да се са мојом матером волела и редовно дописивала, али да ју је удаја за чиновника, који је увек био далеко са службом од наше вароши, скоро одвојила и отуђила од своје родбине.

Нашав се, овако, у кући и блиских и љубазних рођака, ја сам се осећала задовољном, врло задовољном.

Управо нисам познавала саму себе — тако сам безбрижно и весело ћергала и смејала се, докле ми једна депеша, коју донесоме кући начелниковој, не показа, да ја још нисам ни најмање одмакла од опасности, управо: да врата луднице стал-

¹⁾ Сажитељка се назива на Сахалину жена, осуђеница, која се даје већ насељеним, изслуженим рођијашима, за заједничко кућење, како се то званично каже.

но стоје отворена, само је питање, да ли љу ја тамо ући дан раније или доцније!

На име, начелник из Т... телеграфисао је, да се ја без икаква изговора одмах вратим натраг, јер ће, вели, он иначе бити нагнан, да целу ствар престави г. Министру, а и сам ће мој муж протестовати, што се захтеви његови и начелства нису одмах прихватили и извршили.

Мене ово беше поразило, а и целу начелникову кућу.

Сам он јако беше забринут и искрено признаваше свој незгодан положај у овој ствари.

Он је био опозиционар, и једва је трпљен у служби.

На сваки се његов корак пазило и гледало са неповерењем, и он беше забринут, да ће они, можда, успети преко г. Министра, да се ја морам вратити.

Ја сам очајно бризнула у плач и замолила их, да ми за тај случај пруже један револвер, па ћу ја свршити са животом, јер жива у Т... не ћу никако.

Ова моја одлучност и очајање изазвали су код начелниковице још веће сажаљење, и она скоро прекорно добаци мужу, да се чуди његовој малодушности.

„Зар је не можемо за неколико дана направити болесном, а дотле ко зна шта може бити, јер се и иначе озбиљно поговара о промени владе.“

Ова последња напомена као да је окуражила начелника, и он пристаде да ја изигравам болесницу за неколико дана.

У то име он је одмах наредио, те је дошао један лекар да ме прегледа.

Намучена последњим догађајима и узбуђена до невероватности, ја сам у истини престављала болесницу, те није било потребно да то симулирам.

Доктор ми је препоручио мир и одмор, и пошао, али начелник му затражи, да о томе изда и писмену сведоџбу, што овај и учини.

Тога дана збиља је дошло наређење од г. Министра да мене одмах врате у Т..., а начелник да да изјашњење, зашто се није одазвао позиву суседнога начелства.

На ову депешу начелник је одговорио, да стање мога здравља не дозвољава да се крећем, и да је то разлог што ме до сада није вратио.

На моју напомену, зашто не каже праву истину, зашто Министра не извести о гадној улози, коју игра његов колега, па ће Министар ваљда хтети да заштити неправедно гоњене, он ми рече, да су Министар и начелник Ђ-ски и у личном и политичком пријатељству у тој мери, да ће пред тим пријатељством пасти све остало.

„Нека стоји за сада овако, рече он, јер према свему изгледа, да су дани овој влади избројани, и онда би и мој положај био из основа измењен на боље.“

Тако је остало, да даља моја судбина зависи од случајне промене владе....

Старац и баба, везани пословима за кућу, нису могли више да остану самном, већ су се морали враћати.

Растанак са њима пао ми је тешко, као да сам се одвојила од рођене мајке.

Прихваћена родитељски од њих, у онако тешким тренуцима, ја сам осећала према њима и дуг благодарности и у опште човечанске захвалности.

Кад су сели у кола, они су се гушили у плачу, а ја сам била просто поражена.

Тога тренутка мени је излазила пред очи ужасна слика, како је мој рођак, начелник, ипак морао да изврши наредбу Министрову, и мене жандарми трпају у кола и стражарно терају у Т....

На два дана после овога, мој рођак начелник, добио је и другу наредбу од Министра да ме одмах врати у Т....

Малодушан, како га је Бог дао, он је већ бирао начина и пута, како би ме припремио на ову могућност.

Износио је свој незгодан положај према Министру; велико расположење овога према начелнику у Т..., па чак и то, како се овим доводи у питање његов положај, а по томе и будућност његове деце.

Узалуд је његова жена скоро са дрскошћу, нападала ову његову малодушност, узалуд су то чинила чак и његова деца, он је стално доказивао, да из тога има да очекује зле последице по себе.

„Нисам ли ја, говорио би он, био тако исто расположен, да рођаку сачувам и помогнем да се спасе беде, кад сам наредио да се она званично саслуша о свему што се са њом чинило, али ето прилике су такве, да савршено не могу ништа да помогнем.“

Остало је да сачекамо још један дан, па ако од промене владе не буде ништа, онда, онда, шта ми Бог да.

За тај случај ја сам била решена, да завршим са животом још на путу, скачући у једну повећу реку, која је пресекала пут између Н... и Т....

Рођака моја била је одлучна жена.

Наљућена малодушношћу свога мужа, она ме је тешила, уверавајући ме, да ће ме још прве ноћи спровести чак у други округ, те да тако осујети и наредбу министрову и кукавичлук свога мужа.

„Одмах на неколико сати одавде, говораше она, лежи варошица П..., где је капетан мој рођени зет по сестри. Тамо ћемо још ноћас, а он те не ће дати ни на сто захтева начелника из Т..., јер је он блиски рођак Министров, те с те стране нема никакве бојазни.“

Да би ме, пак, колико толико разонодила, она је наредила да се спреме кола, како би учинили један излет до једног оближњег села.

Навикнута да ме стално прати несрећа, ја нисам очекивала готово ништа од свију ових обећања, и ишла за својом рођаком као оно човек, који је осуђен на смрт, па само мисли на онај тренутак, кад ће га на губилиште повести.

У селу смо провели неколико сати, па се вратилих натраг.

Улазећи у варош, ми смо били изненађени кад смо видели, да су многе куће биле окићене заставама.

Начелниковица се трудила да се досети, каква може бити та свечаност, кад у томе тренутку наиђе један жандарм коњаник.

Она заустави кочијаша, а ману руком жандарму да стане, па га упита: шта има да значи ово истицање застава?

„Пала је влада госпођо, па се неки веселе. Баш ево носим о томе наредбу средњој власти у Р... где нема телеграфа да јој се ово саопшти.“

Рекавши ово, он ободе коња и оде у трку.

Не устручавајући се ни мало од света, начелниковица ме загрли и пољуби.

„Бог се на тебе смилвао,“ речи ми она. За неколико минути били смо већ код куће.

Начелник је пливао од радости.

„Сад сте слободни рођако, сад ћу ја научити памети свога колегу.“

Жена га погледа прилично подруљиво, да би га казнила за ранију малодушност, али јој он то не узе за зло.

Сутра дан он је новом Министру послао оно моје саслушање са опширним извештајем о злочину, који је извршен према моме стрицу и несавесности начелника у целој ствари.

Или због овога, или због саме промене режима, који је, како сам тада видела, био јако омрзнут у народу, начелник у Т... одмах је стављен у пензију.

Мој рођак добио је наредбу да ме одмах упути у Т..., са нарочитим писмом на новог начелника, те да дам тужбу за уморство стрица, и ближим обавештењима припомогнем да се кривци похватају.

Сутра дан, ја сам са својим рођаком већ путовала за Т..., наравно без страха и икакве бојазни.

Дочекана и предсретнута најљубазније од новог начелника, ја сам му предала целу ствар у руке, и преклињала да задовољи правду.

Одмах после примљене тужбе, послати су били жандарми, да једновремено доведу у начелство и Перу и доктора са нашом старом познаницом.

Доктор је дошао први, и кад ме је спазео у ходнику начелства, где сам имала да сачекам њихов долазак, он у мало није пао од изненађења.

Па по сата доцније дошла је и наша познаница, која се такође беспримерно изненадила мојом појавом.

Пере не беше још за дуго.

Ја сам таман ушла у канцеларију начелника да га замолим, да могу изаћи, јер ме присуство и радозналост света незгодно дираше, кад у собу уђе жандарм, који је послат био за Перу.

Онако по војнички салутира начелнику и каза, како му је Пера рекао да сачека, док он напише једно писмо, па ће одмах са њим. „Али, вели, чим написа писмо он ми га даде са наручбином да га вама донесем, па тада извади револвер из џепа, и за тренут испали у слепо око и паде на земљу.“

„Ево донео сам писмо и јављам шта се догодило.“

Начелник одмах нареди да један чиновник оде кући и затвори све просторије, како се не би десила покрађа, а Перу да одмах носе у болницу ради ле-

мења ако је још у животу, иначе ради секције.

У писму је Пера нагласио, како он зна зашто се зове и како и сам осећа грех, који је учинио, па га овако хоће да казни, бацајући сву кривицу на доктора и познаницу, по чијим је упутима и наговорима све радио...

Доктор и познаница дуго су по овоме били у притвору, али су се ипак некако извукли од казне.

Ја то не умем ни данас да схватим и објасним, али њихов је живот после био тежак.

Нико их у вароши није хтео више да види, и они су једнога дана отишли одавде у бели свет.

Начелник је још у пензији, и ваљада од дерта проио се, те по ваздан пије ракију у једној од крајњих каваница њ-ских...

Ето господине Милане, то је моја прошлост, и ви сада од мене тражите да опет помишљам на удају, да се одужим Богу, људима, да вам уступим своје срце, да сањам о љубави о срећи.

Не, господине, од свега тога не може бити ништа јер сећање на прошлост сагорева сваку жељу, сваку помисао на нови брак.

Понављам вам: што ћу вам ја удовица?! Ви сада не појмите колико је неприродан брак између момка и удовице, али би године учиниле да се страшно покајете.

Ја осуђујем све оне момке, које пожуа за богатством или макар и што друго одводи од пута, што га је утрло друштвено схватање, и узимљу за жене удовице, своје неприлике. Д. С. К.

ЖЕНИЈАЛНИ ПОЛИЦАЈАЦ

Douis Jacolliot

(НАСТАВАК)

I. Нестале!

— Јесте ли спремни, драги мој Арманде, рече му улазећи, ви знате да се код војвоткиње од Дамарта седа за трпезу тачно у 6 сати и ако хоћете, поради апетита, да идемо пешке, таман ћемо имати времена а да будемо и тачни.

Епископ беше веома брижан.

— Стојим на услузи, драги мој Пасторете, одговори млади човек срдачно стискајући руку своје претпостављеном.

Међу светом ова су се двојица опходили по прописима хијерархијских закона према својим положајима, али овако на само они су били најинтимнији.

— И тако имам са вама да разговарам, продужи Првосвештеник, о веливажним стварима, које не трпе одлагања и користећу се овим неколиким тренуцима на само у овој шетњи да вас са њима упознам... тиче се плана који ми издавна кројимо.

Млади човек поклати се, узе своју мантију и пешир и пође за својим старешином.

Ићаху лагано, ногу пред ногу, кејом разговарајући поверљиво, кроза зубе, као људи обикнути да разговарају међу се на живим местима, како не би нико могао посумњати што у њихов лаган ход, природне покрете, у нарочиту важност њихова разговора.

Ова су се два човека спремала да пркосе законима своје земље, и да једним махом ставе на коцку опстанак свога реда и свога сопственога живота ретком хладнокрвношћу.

Арман Поез од Сент-Андреја и епископ Пасторе створени су били да се разумеју без предрасуда и вере, обдарени подједнаком енергијом, сматрајући људе само као фигуре у шаху које они могу помицати како им се хоће, привикли су били себе да све жртвују својему самољубљу, својим каприсима, својим страстима и кад би се одлучили на што, није било препрека могућних да их уставе, нити јаче воље која би кадра била њихову усколебати!

Међу тим у овој особеној прилици као да Арман не беше тако поуздан као газда му, јер је забринуто вртео главом и као да чекаше да прихвати говор са против разлозима тврђењу Првосвештеника, који на супрот своје духу, чинило се да се одлучио спалити своје лађе.

Збори ли су малајским језиком, који су обојица научили по својим контоарима на крајњем истоку, а који им је давао могућности да могу измењати своје мисли без бојазни да их може ко год разумети.

Кад бише пред врата палате у улици „универзитетској“ пречасни хелиополиски, било да је изгубио из вида досадању опрезност или је сматрао сад као излишну, рече на француском оцу Ангеранду, хотећи да закључи разговор:

— Најзад, драги мој, коцка је бачена... натраг се више не може! После онога што смо већ учинили, *status quo* је далеко више погибније, за то је боље с тим кидати; у томе погледу, дакле, ја сам већ предузео потребне мере и рачунам да ћете ме ви потпомоћи.

Моје је само да слушам! одговори Арман такође матерњим језиком.

— Не треба бити слаботиња, прихвати Епископ, узмите на ум да се то тиче опстанка целокупне наше установе!... Ваља да нисте ради доживети једно папско писмо о укинућу не само наше главне куће, него и свију наших филијала на крајњем истоку, а и да не говорим о неумитној оштрини закона Француске.

— Али зар нећемо доћи до једне катастрофе много још страховитије?

— Ко ће нас моћи и кад окривити?... И Епископ дода на малајском две или три речи од којих се његов друг згрози.

У тај се мах отворише врата на палати и преосвећени хелиополиски шану брзо на ухо своје другу ове речи:

— Разговараћемо се о овоме вечерас кад изађемо од војвоткиње од Дамар-Конта, а дотле ћемо причекати са сваком одлуком.

И како Арман климну главом у знак одобравања, тај покрет ода радост коју

је осећао и Првосвештеник, бацив на младога човека сумњив поглед, прошапта за се некаквим кобним изразом:

— Овога вечера нећеш имати потребе да се изјашњаваш!...

Војвоткиња, као у какав свечан дан, много улепшана, сама љупкост, прими оба оца са знаком најдубљег уважања протканог са извесном поштом, што је показивало важност коју она придаје свештеничком карактеру... Једно триестину особа беше већ сабрато у салону, где тако исто беше војвода и неизбежни Дон Беренже дрвенаст п илашљив као какав гојазни калуђер

Очекивале су се, без сумње, само још последње званице, па да се заседне за сто, јер оба оца једва имадоше времена да се одуже комплиментима домаћице, кад две слуге, са буктињама у руци, размакоше на две стране простране завесе од смиренске свиле, које дељаху гостинску собу од трпезарије, и у тај мах зачуше се речи беспрекорнога управитеља палате:

— Госпођа војвоткиња, послужено је! Ова се диже, прими руку старог кнеза од Сен-Севрена, пође сјајно урешеној трпези праћена својим званицама.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

«Новак Ивановић, из А-ћа, дугује извесном лицу, по извршној пресуди, преко 10.000 дин.

За наплату ове суме узета је у попис једна његова зграда, која је раније била механа, али у којој се од пре 3—4 године не механише, јер је општина подигла нову механу, где је сада и општинска судница, па се цело село тамо скупља, те Новакову механу нико неће ни да држи.

У огласу, који је власт издала за продају ове механе, стоји да ће се продавати механа.

Како суд зна, да ова зграда не ради већ неколико година, он је известио среску власт о овоме, како би она свој оглас поправила, али она је одговорила суду да он гледа своја посла.

Да ли је овакав поступак — што се продаје ова зграда као механа — правилан или не?

— На ово питање одговарамо:

По допуни чл. 24. уредбе о механама, од 25. маја 1865 год., «која механа у течају једне године остане неупотребљена као механа, та се више неће моћи ни отворити без новог дозвољења, које се мора тражити по пропису §§. 12. и 13. уредбе о механама.»

Према овој законској одредби, зграда Новакова престала је бити одавно механа, и онда је полицијска власт погрешила, што је као механу продаје, те тако може купце обманути да већу суму даду, јер се овој згради не може дати право механско самим тим, што се она као механа продаје.

II.

«Власт среска, продала је један дућан Павла Ивковића, за наплату дугова што их он има плаћати, без икаквих терета уживања или службености, ма да се авлијом и излазом дућанским служио од вајнада Нестор Николић, који

без овога права службености, не би никако могао ући у своју кућу.

Ово се могло догодити само тако, што Нестор за време пописа дућана није био у месту, те да нагласи своје право службености, а Павле је, опет, као сопственик дућана, то прећућао било намерно, било случајно.

Кад се Нестор вратио са породицом и покушао да уђе у своју кућу, нови сопственик дућана не даје му то, позивајући се на тапију, из које се види, да је он купио дућан без икаквог ограничења у уживању на и службености Несторове.

Настаје сада питање, шта да ради Нестор у овом случају?»

— На ово питање одговарамо:

Кад је власт погрешила, на при попису дућана није разабрала било од сопственика, било од суседа, да ли на овом имању има који право службености, па да са тим теретом и прода имање, онда Нестору не остаје ништа друго, него да код Првостепеног Суда тражи право службености, који ће му га и досудити, тим пре, што ће се утврдити да га је он и раније имао.

Овај, опет, случај, треба да послужи полицијским властима као пример, те да од сада, при попису имања, увек разбирају: стоје ли каква ограничења у уживању, па да се то у огласу за продају нарочито истакне, и са тим теретом и прода, како се после људи не би излагали трошцима и парницама.

О овоме, у осталом, постоји и распис г. Министра унутрашњих дела, од 1. јула 1872 године, ПБр. 1890, који о овоме случају даје пажљива упутства и регулише га.

III.

«У атару наше општине, постоји један градић, о коме г. Милићевић, у својој књизи «Кнежевина Србија» вели, да је творевина Римљана, кад су продирали овамо на исток.

Овај градић прилично се одржао до сада, али од неког времена сељаци су почели да му руше спољна платна — зидове, носећи камен за своју потребу.

Све наредбе, што их је општински суд издао да се ово не руши, остале су без успеха, јер још није нико кажњен, па свет види да је то само плашња.

А није, опет, нико кажњен зато, што у закону кривичном нема одредбе, која би регулисавала ове одношаје и прописивала казну.

Моли се уредништву за потребно обавештење и упут по овоме, како би се стао на пут рушењу ове старине?»

— На ово питање одговарамо:

По §. 248. грађ. закона «што је год, по природи својој или по уредби земаљској општеномодно или правитељствено добро, оно нико себи присвојити не може.»

Градови и све сличне творевине ранијега времена, по превасходству улазе, по природи својој, у својину државну.

Према томе, свака повреда ових градова, повреда је државнога добра, која се казни по §. 375 т. 1. кр. закона, па је тако требало да суд поступа и у случају, који је предмет овога питања.

Рушење старина нарочито је забрањено Висоцајшом уредбом од 9. фебруара 1844 год.

ВБр. 137. али она носи карактер саветодавни и не прописује казну, зато се ова мора тражити у кривичном закону, у поменутом наређењу.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Драгиња — жена Миливоја Тодоровића, тежака из Чибутковце, побегла је 2 јануара ове год. од свога мужа и није се ни до данас вратила кући. Драгиња је стаса малог, пуна, плава, на левој руци има белегу. Нађену треба упутити Управи града Београда с позивом на Бр. 18.843.

ОГЛАШЕНИ ЗА ХАЈДУКЕ

Божа Димитријевић и Благоје — Блажа — Миљковић, из Језера, среза деспотовачког, који се налазе у бегству, починили су више казнимих дела и због овога су решењем начелства округа моравског од 20. априла ов. год. Бр. 4951, а на основу чл. 2 закона о хватању и утамањивању хајдука позвати, да се у року од 15 дана, пријаве најближој власти. Оглас је изашао у 89 броју «Српских Новина» од 25. априла ове год. Па како се **Божа и Благоје** нису у остављеном року пријавили ни једној полицијској власти, то је начелство округа моравског, решењем својим од 11. маја ове год. Бр. 5884, а на основу чл. 3. зак. о хватању и утамањивању хајдука огласило **Божу и Благоја за хајдуке**, с тим да је од сада свакоме слободно убити их. Божа има 23 год., раста је високог, у лицу плава, носав, очију плавих, косе смеђе, два зуба су му избјена; од одела има на себи: чакшире тесне, антерију од црног шајака а на глави дугачак фес са дугачком кићанком. Од оружја има кратку пушку либидијевог система, која је преправљена за муницију од пушке маузеровог система, револвер велики са црним дрвеним корицима од пет пука. Блажа има 26 год., раста је омадег, дежмекаст, у лицу црномањаст, очију црних, бркова танких, црних, брија се, косе црне; од одела има на себи чакшире уске, антерију од црног сукна, на глави велики црвени фес са дугачком кићанком; од оружја пушку кокинку са доле заврнутим чепо. Позивају се све полициске власти, да **Божу и Благоја најживље потраже и нађене спроведу** начелству округа моравског, с позивом на Бр. 5884.

ПОТЕРЕ

Душан Марковић, скитачки Циганин, притвореник код начелника среза алексиначког, за крађу коња, побегла је 6. ов. м-ца из притвора. Душан има 18 год., стаса је средњег, црномањаст, очију црних, већих, са дугим трепавицама, има мале бркове. Позивају се све полициске власти да **Душана најживље потраже и нађеног спроведу** начелнику среза алексиначког с позивом на Бр. 8141. УБр. 15.844.

Мртво нађено дете, нађено је 4. ов. м-ца у бари «Венецији» у близини железничке станице. Како је секцијом утврђено, да овде постоји злочин из §. 164. казн. зак. то се моли свако, који би ма шта сазнао, што би могло

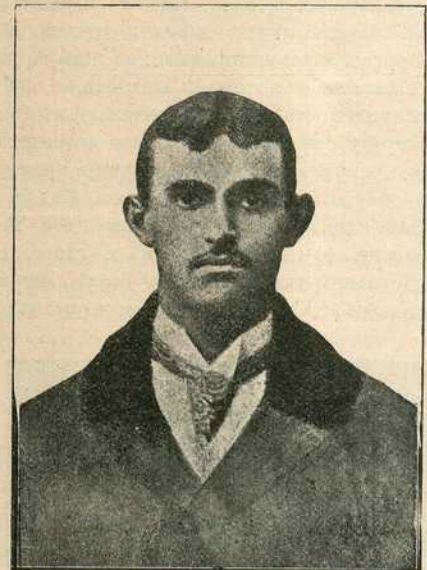
допринети истрази, јави уредништву или кварту саваамалском, код кога се истрага води.

Јован Николић, момак Страшимира Миливојевића, кројача из Крагујевца, извршио је крађу своје газди и побегао. Јован има 13 год., раста је средњег, у опште је плава, од одела има на себи: сукнени гуњ, штофане панталоне, на глави шубару. Позивају се све полициске власти, да **Јована потраже и нађеног спроведу** начелству округа крагујевачког, с позивом на Бр. 7346. УБр. 16.206.

Милан Младеновић, из Суве Мораве, притвореник среза лесковачког, побегао је из притвора 11. ов. м-ца, где је одговарао за дело из §. 206. Милан је стаса средњег, добро развијен, снаге пуне, лица округлог, нос обичног, очију жућкастих, косе смеђе, стар је 19—20 год., бркова нема. Позивају се све полициске власти да поменуто лице потраже и нађеног спроведу начелнику среза лесковачког, с позивом на Бр. 10.614. УБр. 16.088.

Симо Водловић, војник пешачке пуковније у Загребу, на дан 1. фебруара ове год., извршио је са још једним другом — војником — убиство над неким ситничаром Љубићем у Карловцима, па по том побегао.

Сима је родом из села Брковице општине чемерничке у Хрватској, има му 26 год., вере православне, по занату је слово-слагач. Висок је 174 см.; косе очију и обрва црних; нос

шпицастиг, лица и брале округлих; има мале црне бркове; на глави и на једној руци имао је ране, а и једно око позлеђено.

Говори српски, нешто зна и мађарски, немачки, бугарски, грчки и турски.

На молбу оvd. аустро-угарског консулата, који држи, да је убица код нас пребегао, позивају се све наше полиц. и општинске власти (а и приватна лица) да овог убицу потраже и на случај проналаска да га под јаком стражом спроведу управи града Београда.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

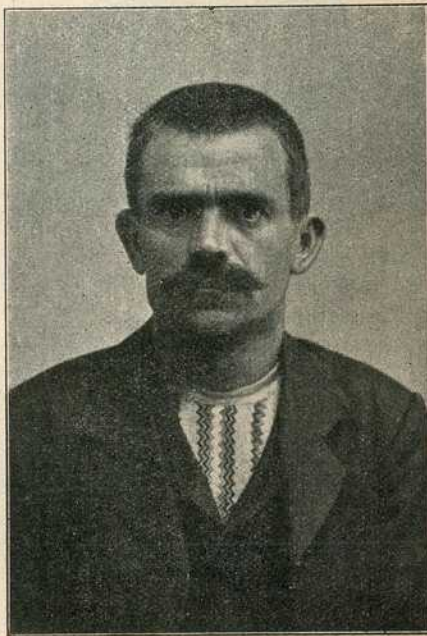
Милан Петровић — „Гиљанац,” Ноћу између 5. и 6. ов. м-ца извршена је опасна крађа Браћи Ђеи, послатичарима оvd., у «Узун-Мирковој» улици бр. 3. Лопов је обио позадна врата на ралњи из дворишта, ушао унутра и обио две фијоке, из којих је узео око 260 дин.

у разној монети, а однео је и доста колача, пошто је све по радњи испретурао.

Исте ноћи покушано је да се изврши опасна крађа у Радњи Саве Раденковића, трг., у Дубровачкој улици. Овде је покушано да се обију позадна врата од дућана, која се налазе у дворишту, али пошто су иста била изнутра затворена гвозденом полугом, то лопов у овоме није успео.

Извршење ова два злочина једне ноћи и у једном кварту, ставило је у покрет целу београдску полицију, а нарочито органе кварта варошког, но све трагање целог сутрашњег дана, остало је безуспешно; лопов се није могао пронаћи. Трагање је са истом енергијом продужено и следеће ноћи, које је крунисано успехом.

Идуће ноћи између 6 и 7. ов. м-ца по ноћи, ноћни стражар примети неко лупкање и клопарање у дворишту, где је посластичарска радња Валентина Да-Ласта, у улици Васе Чарапића. Како је пажња овога стражара као и свију осталих полиц. органа ове ноћи била нарочито напрегнута и управљена на сваки шушањ и најмању лупу, то је он ушао да види одкуд то долази. Чим је ушао, приметио је једног човека, да нешто ради око врата Да-Ластине радње, који је одмах почео бежати из дворишта; истрчи у «Чика Љубину» улици, а одатле шмугне у двориште куће г. Марка Лека, где се изгуби. Стражар је јурећи га кроз двориште и Чика Љубином улицом, испалио на њ пет револверских метака, али га ни један није погодио. На ове пуцње одмах дотрчаше више полиц. органа, међу којима и два писара, који су се налазили у потеру и патроли, а избуди се и искупи доста света из комшилука. Одмах се блокирају сви изласци из овог дворишта, а по њему се предузме најбрижљивије тражење, које је трајало више од пола часа. Кад је већ изгубљена свака нада да је лопов ту и да ће се ухватити, одједном наиђу на њ где се чућури у једном углу, испод басамака, мањи од маковог зрна. Кад га отуд извукоше, познадоше

у њему *Милана Петровића* — «*Гиљанца*», бив. келнера и покућара код г. Вукашина Петровића, бив. министра финансија и Браће Поповића ова. јувелира, чију слику овде износимо.

Од огорченог света, који га је хтео личновати, једва је одведен у квартал, где је у почетку сва ова дела порицао а по том одмах признао.

Приликом претреса нађен је код њега готово сав новац, који је био украо Браћи Ђеи, а који је за време док је био прикривен под оним басамацима, вешто око себе прикрио, а 10 банкнота од по 10 дин., завукао у задње црево, само да би плод свога мучног труда сачувао, али узаман! Даље је код њега нађено: један ципни нов револвер, напуњен, белгиског система, шест комада седефских перореза и један кишобран на федер, који кад се притисне, сам се отвара. Од одећа имао је на себи црни шешир са шавом преко среде, црно сако одело на један ред и црне ципеле фазон «колумбо».

Све је ове крађе вршио обијањем помоћу једне гвоздене полуге, која је на врху направљена као длето, коју је увлачио између врата и тако обијање вршио.

Сумња се да је он извршио пре извесног времена и опасну крађу Трајку Ђокићу, њевабцији на Великој пијаци, јер је лице, које је тада крађу извршило, на кад је примећено, побегло, оставио на лицу места исти овакав шешир и кишобран, какав «*Гиљанца*» има сада, а постоји јака сумња да је и по другим местима живео на овакав начин, пошто за све време од неколико година не може да покаже чиме се занимао и од куда је живео. Према његовом казивању он је до сада прошао Београд, Смедерево, Пожаревац, Неготин Зајечар, Свилајнац, Крушевац, Сталаћ, Параћин, Адибеговац, а био је дуже времена и у Софији.

Он је родом из Гиљана у Ст. Србији, одакле је као дете прешао амо, отуда му и надимак. У колико је полицији познат, он је већ осуђиван за крађу, али још као малолетан.

Када је упитан, како је могао предузимати одмах идуће ноћи ову трећу крађу у истом кварту, а две и у истој улици, кад је се требало надати да ће сва полиција бити на ногама — одговорио је да је то заиста било лудо и непромишљено од његове стране, али да је то учинио готово у напитом стању, јер је тога дана врло много пио.

Изнесећи Миланову слику, а да би се утврдила и остала његова казнима дела, ако их је још починио, Управа града Београда моли како све власти, тако и приватна лица, да јој доставе све што знају о њему, с позивом на Бр. 16.177.

Алекса Костић, — *Сад сам ја први*, биле су речи, које је Алекса изговорио сазнав за трагичну смрт свога ненадмашног конкурента Николе Милојевића, и ово му је, нема сумње, једно од најсавеснијих признања које је до данас учинио.

И доиста, Алекса је данас једини од наших варалица, који је у стању да се мери са најпрепреденијим светским варалицама како по својој интелигенцији, тако и по умешности и дрскости које уноси у извођење својих операција.

Као и свака *права варалица*, тако и он има своје специјално поље рада на коме ће, још за дуго времена, остати ненадмашан.

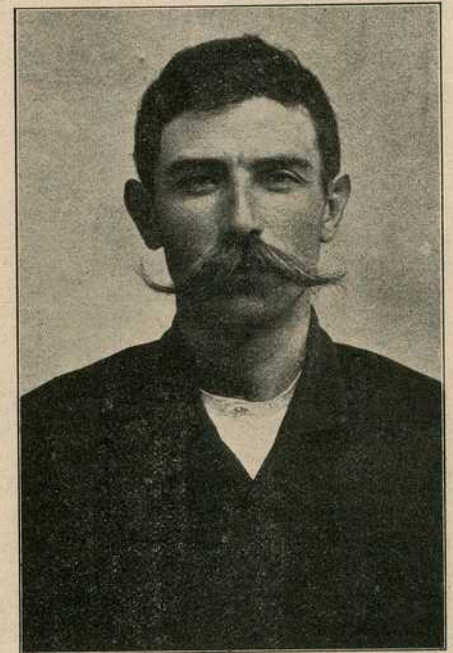
Било би претерано рећи да Алекса, у zgodним моментима, не улази и у најобичније пре-

варе, али то је по његовом сопственом признању, више «*узгред*». Оно чиме се он нарочито одикује, и што чини да његове најдрскије преваре успевају, — то је експлоатисање хуманих и популарних ствари, а у неколико и нежних осећаја.

Скоро је немогуће да и једна хумана ствар, која стоји у вези са скупљањем добровољних прилога прође без учешћа Алексиног, нити има ма каквог крупнијег догађаја у току последњих 10 год. који није био предмет његовог експлоатисања.

За овај дуги низ година он је, разуме се на хартији, оденуо на стотине сиромашних ученика, подигао неколико споменика заслужним људима, посарањивао ваздан сиромашних емиграната, осигурао неколико мртвих људи, женио се неколико пута, и притекао у помоћ многим пострадалим како од земљотреса тако и на бојном пољу.

За овај низ година, Алекса је био и учитељ и војник, и политичар и патриота и трговац и агент, и младожења и распуштеник, и љубавник и полводник и полицајац и варалица, и грешник и покајник... Бивао је, најзад, све, само што никад није хтео бити поштен човек.

И, што је најглавније, свуда је добро пролазио, и ако је толико пута падао полицији у руке. То с тога, што преварене личности, ни на највеће молбе полицијских органа, нису никад хтеле поднети тужбе већ су, шта више, моиле да се ствар што пре заташка. Значи, дакле, да је Алекса не само препредена варалица већ и врло добар психолог, јер се врло ретко вара у личностима.

Намера нам је била, да у данашњем броју изнесемо најпотпунију биографију Алексиног, али како је она у тесној вези са једном крупнијом ствари, због које је сада под истрагом, — то смо, у интересу истраге, морали одустати од намере за сада, а у своје време вратићемо се понова на ову ствар.

Слика Алексиног, коју ради потпуности износимо, снимљена је у исто доба кад и слика у прошлом броју само је у профилу.